

národní
úložiště
šedé
literatury

17th International Conference on Grey Literature

Pejšová, Petra; Vyčítalová, Hana
2015

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-201200>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Licence Creative Commons Uveďte původ-Neužívejte komerčně-Nezpracovávejte 4.0

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 19.04.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

17th International Conference on Grey Literature The Royal Netherlands Academy of Arts and Science *Amsterdam, Nizozemsko* 29. 11. 2015 – 2. 12. 2015

Účastníci:

PhDr. Petra Pejšová, (petra.pejsova@techlib.cz, 46)

Mgr. Hana Vyčítalová, (hana.vycitalova@techlib.cz, 46)

prosinec 2015

1. Účel cesty

17. ročník mezinárodní konference zaměřené na šedou literaturu hostovala v roce 2015 Královská akademie umění a věd v Amsterdamu, Nizozemsko. Celkem na konferenci přijelo 88 účastníků především z Evropy, Severní Ameriky, ale také zástupci z Japonska, Jižní Koreje, Zimbabwe a Alžírsko. Za Národní technickou knihovnu (NTK) se konference účastnily PhDr. Petra Pejšová a Mgr. Hana Vyčítalová, které zde také prezentovaly poster na téma „National grey literature cooperation model“. Tento ročník konference se zabýval především šedou literaturou netextové povahy a to z technického i legislativního pohledu, včetně zkoumání dalších souvisejících trendů (Open Access, užívání sociálních médií apod). Ke konferenci byl přidružen doprovodný program a to workshop na téma šedá literatura a digitální ochrana dat, každoroční zasedání členů GreyNet a schůzka pracovní skupiny pro Resource Policy Development.

2. Časový průběh cesty

Pro cestu na akci bylo využito přímé letecké spojení Praha – Amsterdam.

Harmonogram služební cesty:

29. 11. 2015 – odlet z Prahy, přílet do Amsterdamu

30. 11. 2015 – workshop, schůze členů GreyNet

1. 12. 2015 – první den konference, představení posteru

2. 12. 2015 – druhý den konference, schůzka RPG, odlet z Amsterdamu, přílet do Prahy

3. Průběh navštívené akce/jednání

Workshop na téma Grey Literature and Digital Preservation

Den před oficiálním zahájením konference proběhl workshop s názvem „Grey Literature and Digital Preservation“. Do programu workshopu byly zařazeny vystoupení tří odborníků na toto téma. První z nich, Ross King, působí jako výzkumník v rakouském Technologickém institutu ve Vídni a v neziskové organizaci Open Preservation Foundation. Ve své přednášce se Ross zabýval vývojem otevřených řešení pro uchovávání kulturního dědictví. Prezentoval také projekt „Digital Documents Harvesting and Processing Tool“.

Druhým přednášejícím byl Germain St-Pierre z Mezinárodní agentury pro jadernou energii. Jeho specializací jsou standardy pro formáty dokumentů a archivace obrazových materiálů a dalších digitálních objektů.

Jako poslední vystoupil Tibor Simko, hlavní vývojář open-source softwaru Invenio, který je používán i v NTK pro Institucionální repozitář a Digitální repozitář NUŠL. Na workshopu se zaměřil na téma ukládání a archivace výzkumných dat tak, aby bylo možné je znovu snadno využívat a opakovat s nimi experimenty.

První den konference

Účastníky přivítal Theo W. Mulder, ředitel Royal Netherlands Academy of Art and Science (<https://www.knaw.nl/en>), který na úvod rozebral definici šedé literatury a porovnal ji se současným stavem, kdy naprostá většina informací a dokumentů vzniká v elektronické formě. Zmínil také zelenou cestu OA, kdy se vlastně uložením vědeckého článku do institucionálního repozitáře z článku stává také šedá literatura. Dále upozornil, že do kategorie šedé literatury spadá stále více materiálů netextové povahy, což bylo i hlavní motto konference. Na závěr své řeči vyzval GreyNet k přehodnocení termínu šedé literatury a vyhledání trefnějšího názvu pro tuto oblast informací a dat v digitálním světě.

První přednášku měl Joachim Schöpfel z University of Lille společně s Primožem Južničem z Univerzity of Ljubljana. V úvodu se věnovali e-vědě, především v oblasti přírodních věd (humanitní vědy brali pouze okrajově). Zmínili 4. paradigma e-Science (Hey 2009¹), dále velkou různorodost formátů, zdrojů a typů výzkumných dat. Hlavní částí přednášky bylo zhodnocení průzkumu výzkumných dat, která studenti připojují ke svým disertacím. Průzkum proběhl na obou univerzitách, kde přednášející působí. Potenciál elektronických disertací jako součásti e-vědy je velký – obsahují výsledky za nejméně tři roky výzkumu, otevřený přístup je samozřejmostí. Typologie doprovodného materiálu se liší podle jednotlivých disciplín. – v průzkumu přednášející sledovali texty, statistiky, grafy, fotografie, časové osy apod. Na Univerzitě v Lublani mají nejvíce jako doprovodný materiál matematické rovnice a pak různý obrazový materiál. Hlavními bariérami pro další využití dat jsou chybějící popis, špatná organizace těchto dat a možnost vyhledávání v nich. Průzkum měl za cíl také pomoci studentům spravovat jejich výzkumná data, v první řadě pomocí vzdělávání (semináře, školení, návody, tutoriály), v druhé řadě poskytováním individuální pomoci, právních konzultací, technické asistence při ukládání dat a v třetí řadě vytvořením nástrojů pro celý kampus (partnerství mezi jednotlivými repozitáři a pravidla pro bezpečnou archivaci dat). Průběh a výsledky zmíněného průzkumu přednesl Joachim Schöpfel i na 8. ročníku Konference o šedé literatuře a repozitářích v Praze (prezentace je uložena v repozitáři NUŠL <http://invenio.nusl.cz/record/200846?ln=cs>).

Margret Plank z TIB – German National Library of Science and Technology Hannover (<http://www.tib.uni-hannover.de/>) představila nový portál pro vědecká videa, který vyvinuly a spustili ve své knihovně (<https://av.getinfo.de/>). Portál nabízí bezpečné uložení a zpřístupnění videí, vícejazyčné vyhledávání a další přídatné služby. Pro lepší tvorbu metadat a vyhledávání využívají aplikace pro rozpoznávání řeči, videoanalýzu a OCR.

Yoshio Isomoto z Univerzity Hokkaido v Japonsku hovořil o zpřístupnění disertačních prací, které jsou od roku 2013 dostupné volně v elektronické podobě v institucionálních repozitářích. Jednalo se o velkou změnu, před rokem 2013 byly ukládány pouze v tištěné podobě a přístup k nim byl omezen. Dále zmínil aktivity japonské vlády na podporu open science. V závěru své přednášky představil ještě repozitář archeologických zpráv, 5 univerzit v tomto repozitáři sdílí zprávy z oblasti archeologie.

Katie Kritikos, doktorandka na univerzitě ve Wisconsinu, představila se svým školitelem Tomasem Lipinským výzkum v rámci disertační práce, který je zaměřen na analýzu a srovnání autorských zákonů z různých zemí.

Sekci zakončila Julia Gelfand z Kalifornské univerzity, ve svém příspěvku zhodnotila roli knihoven jako vydavatelů. Knihovny by se měly zaměřovat na tuto roli, pomáhat a podporovat vydávání publikací v co nejotevřenějším režimu. Příkladem může být iniciativa Kalifornské univerzity <http://escholarship.org>. Knihovna jako vydavatel je stále nová role, kterou se musíme učit. Můžeme sbírat zkušenosti s elektronickým publikováním textových i netextových materiálů a pomoci v akademickém prostředí zajistit jejich dostupnost.

Druhý blok byl zaměřen na souvislost šedé literatury a sociálních médií. Sociální média, např. vědecké nebo akademické blogy, mohou být považovány za typ šedé literatury. Jiná sociální média mohou být zase využívána k propagaci a vyhledávání šedé literatury. Právě na akademické a vědecké blogy byla zaměřena první přednáška Carly Basilli (Italian National Research Council).

Danielle Aloia (New York Academy of Medicine) se zaměřila na druhý případ – vyhledávání, sdílení a propagaci šedé literatury prostřednictvím sociálních médií (kontaktování lidí mezi sebou, doporučování a sdílení dokumentů, followers na Twitteru, výměna informací, zkušeností). Danielle se svým týmem provedla průzkum mezi uživateli webu Grey Literature Report (<http://www.greylit.org>), zkoumali, jak se o webu dozvěděli, jak sdíleli informaci o něm, doporučování webu atd.

¹ http://research.microsoft.com/en-us/collaboration/fourthparadigm/4th_paradigm_book_complete_lr.pdf

Gondy Leroy (University of Arizona) se zaměřila na využívání Twitteru – konkrétně sdílení rad z oblasti medicíny. I její tým provedl průzkum na Twitteru na téma tweetování rad ohledně problémů s astmatem.

Poslední příspěvek byl o Wikipedii, především o principech, které pomohly k její úspěšnosti.

První den konference byl zakončen krátkou prezentací každého z přihlášených třinácti posterů.

Následoval společenský program pro účastníky konference.

Druhý den konference

Dopoledne probíhala posterová sekce, jednotlivé postery byly hodnoceny komisí z hlediska obsahu, grafického zpracování i přínosnosti. Vítěz byl vyhlášen během závěrečné sekce konference.

Po posterové sekci následovaly další přednášky. První byla z Korejského institutu pro vědu a technologie. Kiseok Choi se zabýval analýzou výzkumných zpráv a hodnocením jejich ekonomického přínosu.

Další přednáška z Německa navázala na příspěvek z předchozího dne – prezentaci o portálu pro vědecká videa na TIB, tentokrát v souvislosti s linked open data. Linked open data zvyšují interoperabilitu dat, zvyšují jejich využití, podporují vícejazyčnost a sémantické aplikace.

V přednášce „Grey Literature Sources in Historical Perspective“ se zaměřila Snježana Čirković ze Srbska na poněkud nestandardní typ šedé literatury – ručně psané poznámky badatelů a významných postav. Dokázala to na příkladu zkoumání knihovny a pozůstalosti srbského spisovatele a historika Zahariji Orfelina.

Poslední sekci zahájily kolegyně z Itálie z Institutu pro informační vědu a technologie. Zkoumaly citování šedé literatury, které často zaostává za citováním klasické publikované literatury. Problém vidí v různorodosti typů šedé literatury a zdrojů, kde je možné tyto typy získat.

Kolekci dokumentů z oblasti jaderné energie INIS představil vedoucí informační sekce IAEA, Dobrica Savić. Zaměřil se na novinky, které zvýšili využitelnost repozitáře a zlepšili jeho přístupnost a přívětivost pro uživatele. Podobná přednáška zazněla na 8. ročníku Konference o šedé literatuře a repozitářích v Praze (prezentace je uložena v repozitáři NUŠL <http://invenio.nusl.cz/record/200838?ln=cs>).

Gabrielle Motta (CNR, Itálie) se zabýval pojmem big data. Uvedl definici, příklady, jejich různorodé formáty. Ve spojení s šedou literaturou lze pomocí data mining analýzou dospět k identifikaci výzkumných trendů.

Poslední příspěvek měl ředitel pořádající organizace GreyNet, který představil výsledky průzkumu, který probíhal v letošním roce mezi komunitou šedé literatury a měl za cíl zjistit různé aspekty využívání a sdílení šedé literatury a také povědomí o činnostech této komunity. Výsledkem celého průzkumu bylo zjištění, že je potřeba se zaměřit více na propagaci na sociálních sítích a situaci kolem ukládání a sdílení dat.

V závěrečné části konference zhodnotili moderátoři jednotlivých sekcí přínosnost letošní konference. Následovalo pozvání na další ročník GL18, který se bude konat v roce 2016v New Yorku, USA.

Pracovní schůzka výboru Resource Policy Development

PhDr. Petra Pejšová se též účastnila pracovního jednání výboru Resource Policy Development, kde se probíralo zejména napojení GreyNetu na další profesní organizace v Evropě a Americe s cílem pořádání workshopů na společná témata. Velkou diskusi vyvolaly „data papers“ též nazývané „marker papers“. Výsledkem bylo, že DANS dodá

šablony pro data papers. Dále by bylo dobré publikovat článek na toto téma a více ho přiblížit komunitě šedé literatury, ale i dalším profesním skupinám. Dále byly diskutovány záměry na uspořádání workshopu na toto téma. Jedna část účastníků se přiklápěla k vytvoření spíše praktického školení, kde by odborníci školili další profesionály. Další oponovali tím, že i my sami ještě nemáme vše úplně vyjasněno, není tedy vhodné školit, ale naopak seznat na workshop zástupce již existujících datových repozitářů a poučit se z jejich příkladů. Dále se probírala implementace volných licencí Creative Commons v databázi Grey Guide. PhDr. Petra Pejšová pošle návrh implementace Creative Commons do metadatového formátu databáze Grey Guide, která byla nyní schválena, a dále bylo dohodnuto, že bude vhodné též vytvořit velmi krátký návod o používání CC. Návod opět připraví PhDr. Petra Pejšová a pošle Stefanii Biagioni z ISTI, která implementuje Creative Commons do metadatového formátu a vystaví návod. Dalším návrhem bylo použití DOI v databázi Grey Guide. Členové se shodli na užitečnosti trvalých odkazů, ale nedošlo ke konečnému závěru, protože je nutné ještě projednat, která organizace by platila poplatky. Dále se řešil způsob fungování výboru. Ředitel GreyNet by rád, aby se výbor sešel fyzicky alespoň jednou ročně i mimo konferenci. Účastníci ovšem ve valné většině namítli, že jejich organizace nemají dostatek prostředků na cestovné. Zároveň ale všichni jsou schopni nabídnout hostování jednací schůzky. PhDr. Petra Pejšová navrhla setkávání pomocí Google Hangouts a Dobrica Savič z IAEA navrhl sdílení materiálů na Google Disku. Oboje bylo schváleno s tím, že se musí otestovat.

Členové Resource Policy Development

Herbert Gruttemeier – Inist-CNRS - předseda

Dominic Farace – GreyNet

Dobrica Savič – IAEA

Christiane Stock - Inist-CNRS

Stefanii Biagioni – ISTI

Petra Pejšová – NTK

Marnix van Berchum – DANS-KNAW

4. Závěry/shrnutí

Na konferenci byl za NTK prezentován poster na téma „National grey literature cooperation model“. Poster velmi zaujal a s prezentujícími bylo natočeno krátké video. Zástupce mezinárodní organizace The International Atomic Energy Agency (IAEA) projevil zájem o získávání dat z NUŠL z oblasti jaderné fyziky a též přijímání upozornění na nové přírůstky v kolekci Státního úřadu pro jadernou bezpečnost.

Obě zástupkyně NTK se zúčastnily schůze členů GreyNet, kde byly zhodnoceny aktivity GreyNetu a jeho členů za rok 2015. Pisa Declaration, definující politiku rozvoje zdrojů šedé literatury, vydaná v roce 2014, byla přeložena do 19 jazyků včetně českého. Rok 2015 byl též prvním rokem, kdy začaly pracovat výbory vzniklé v roce 2014. GreyNet je aktivní na sociálních sítích LinkedIn, Twitter, Netvibes a Facebooku.

PhDr. Petra Pejšová se též účastnila pracovního jednání výboru Resource Policy Development, kde se probíralo zejména napojení GreyNetu na další profesní organizace v Evropě a Americe s cílem pořádání workshopů na společná témata. Dále se jednalo o postupu v oblasti „data papers“, licencí Creative Commons, trvalých identifikátorů DOI a dalších způsobech komunikace a sdílení materiálů v rámci výboru.

V roce 2016 se bude 18. ročník mezinárodní konference k šedé literatuře konat na půdě The New York Academy of Medicine v USA.

5. Dokumentace

Abstrakty jsou dostupné z

<http://greyguiderep.isti.cnr.it/listtitoli.php?authority=GLConference&collection=GL17&langver=en&RighePag=100>

Poster obou účastnic konference

<http://repozitar.techlib.cz/record/973?ln=cs>

6. Anotace

Seventeenth International Conference on Grey Literature (GL17), The Royal Netherlands Academy of Arts and Science, Amsterdam, Nizozemsko, 29. 11. 2015 – 2. 12. 2015. Za NTK se konference zúčastnila PhDr. Petra Pejšová a Mgr. Hana Vačítalová z oddělení 46, které zde prezentovaly poster na téma „National grey literature cooperation model“. Tento ročník konference se zabýval především šedou literaturou netextové povahy a to z technického i legislativního pohledu, včetně zkoumání dalších souvisejících trendů (Open Access, užívání sociálních médií apod) Ke konferenci byl přidružen doprovodný program - workshop na téma Grey Literature and Digital Preservation, každoroční zasedání členů GreyNet a schůzka pracovní skupiny pro Resource Policy Development.